VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Vero-osasto

Lausunto
24.10.2016

Eduskunta
Valtiovarainvaliokunta
Verojaosto
00102 EDUSKUNTA

Hallituksen esitys eduskunnalle 176/2016

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto on pyytänyt valtiovarainministeriön lausuntoa hallituksen esitystä koskevista verojaostolle jätetyistä kirjallisista lausunnoista. Kirjallisen lausunnon ovat verojaostolle jättäneet maa- ja metsätalousministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, Verohallinto, Akava ry, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Keskuskauppakamari, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry, Suomen Kuntaliitto, Suomen Yrittäjät, Veronmaksajain Keskusliitto ry, professori emeritus Heikki Niskakangas ja apulaisprofessori Tomi Viitala.

Lausunnot on toimitettu valtiovarainministeriölle. Valtiovarainministeriö esittää eduskunnalle lausuntonaan kirjallisissa lausunnoissa esille tuoduista seikoista seuraavaa:

Yrittäjävähennyksen perustelu

Osassa lausuntoja on esitetty, ettei yrittäjävähennys ole perusteltu, koska vähennys ei toteuta sille asetettuja tavoitteita yritystoiminnan kasvusta ja kannustinvaikutuksesta. Tämän on katsottu johtuvan vähennyksen pienestä vaikutuksesta useimpien yrittäjien verojen määrässä.

Lausunnoissa on kiinnitetty huomiota myös siihen, että esitys tarkoittaa käytännössä yrittäjän verotuksen keventämistä suhteessa palkansaajan verotukseen. On myös arvioitu, että yrittäjän verotuksen keventyminen yrittäjävähennyksen myötä saattaa johtaa palkkatyön muuntamiseen yritystoiminnaksi. Arvioiden mukaan verotuksessa tulisi tämän myötä nykyistä useammin esille tilanteita, joissa joudutaan tulkitsemaan, onko työsuorituksesta maksettu korvaus palkkaa vai yrittäjän saamaa työkorvausta.

Valtiovarainministeriön lausunto

Yrittäjävähennyksen euromääräinen vaikutus on hallituksen esitykseen kirjattujen vaikutusarvioiden mukaan pääosalle yrittäjistä varsin vähäinen. Tähän perustuen vaikuttaa ilmeiseltä, että vähennyksellä saavutettavat yritystoiminnan kasvuvaikutukset jäisivät useimpien yritysten kohdalla vähäisiksi.

Valtiovarainministeriö
Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
PL 28, 00023 Valtioneuvosto
www.vm.fi

Puh 0295 16001 (vaihde)
Faksi 09 160 33123
valtiovarainministerio@vm.fi
Y-tunnus 0245439-9

Pääosalle yrittäjävähennyksen piirissä olevista yrittäjistä yrityksestä saatava tulo on verotuksessa ansiotuloa. Näissä yrityksissä toiminta käytännössä usein myös vastaa tehtäviä, joita monissa tilanteissa hoidetaan palkkatyönä. On mahdollista, että yritystoiminnan verotuksen keventäminen johtaa siihen, että palkkatyötä tehdään nykyistä useammin yritysmuodossa. Tämän johdosta palkan ja työkorvauksen välistä rajanvetoa koskevia tulkintatilanteita voi esiintyä verotuksessa nykyistä enemmän. Palkan ja työkorvauksen rajanvetoa koskevassa tulkinnassa ei kuitenkaan ole kyse esitetyn yrittäjävähennystä koskevan säännöksen soveltamisesta. Esitetty säännös ei valtiovarainministeriön käsityksen mukaan vaikuta kyseisissä tulkintatilanteissa tehtäviin ratkaisuihin.

Yrittäjävähennyksen soveltaminen metsätalouden verotuksessa

Osassa lausuntoja on esitetty, että metsätalouden tappioiden vähennysoikeuden rajoittaminen ei ole perusteltua. On katsottu, että yrittäjävähennyksen tarkoituksena ei voida pitää sitä, että eräiden metsätaloudenharjoittajien verotus kiristyisi.

Osassa lausuntoja on lisäksi esitetty, että yrittäjävähennys tulisi myöntää myös yhteismetsille. Lausunnoissa on vedottu kansallisen metsästrategian 2025 mukaiseen tavoitteeseen yhteismetsäomistuksen lisäämisestä ja metsäpolitiikan ohjaamisesta. Tähän liittyen on pidetty tarpeellisena säilyttää yhteismetsän veroetu, joka perustuu pääomaverokantaa alhaisempaan verokantaan.

Valtiovarainministeriön lausunto

Metsätalouden tappioiden rajaaminen

Esityksen mukaan yrittäjävähennys vähennetään yritystoiminnan nettotuloksesta. Verolaskennassa otetaan tällöin huomioon sekä veronalaiset tulot että vähennyskelpoiset menot. Nettotuloksesta vähennetään ennen yrittäjävähennystä myös vanhat tappiot.

Metsätalouden tulonmuodostus ja sen myötä myös verojärjestelmä poikkeaa elinkeinotoiminnan ja maatalouden tulonmuodostuksesta ja verojärjestelmästä. Metsätaloudessa menoja syntyy tyypillisesti joka vuosi, kun taas tuloja syntyy ehkä vain kymmenien vuosien välein. Yritystoiminnassa ja maataloudessa tulot ja niitä vastaavat menot syntyvät usein samana tai peräkkäisinä verovuosina.

Yritystulon verojärjestelmässä pääsääntönä on nettotulon verotus ja vanhojen tappioiden vähentäminen yritystulosta seuraavan kymmenen vuoden aikana. Tätä pääsääntöä sovelletaan elinkeinotoiminnan ja maatalouden verotuksessa. Metsätalouden tappioiden vähentäminen sen sijaan poikkeaa pääsäännöstä ja tappiot vähennetään aina saman vuoden muista pääomatuloista eivätkä ne siirry vähennettäväksi tulevien vuosien metsätalouden tuloista. Tästä johtuen metsätaloudessa vanhat tappiot eivät pienennä voitollisten vuosien yrittäjävähennyksen määrää, mikä tapahtuu elinkeinotoiminnan ja maatalouden verotuksessa. Jos metsätalouden osalta ei otettaisi tätä huomioon, yrittäjävähennys pienentäisi aina metsätalouden positiivista tuloa, mutta tappiot eivät pienentäisi yrittäjävähennystä lainkaan. Tällainen sääntely kannustaisi kohdistamaan menoja ja puun myyntituloja eri verovuosille, jotta menot pienentäisivät yrittäjävähennystä mahdollisimman vähän. Metsätalous saisi siis yrittäjävähennyksen paremmin ehdoin kuin muu yritystoiminta. Metsätalouden yrittäjävähennyksen määrä voisi tilanteesta ja verosuunnittelusta riippuen olla merkittävästikin suurempi kuin viisi prosenttia.

Edellä kerrottuun viitaten valtiovarainministeriö katsoo, ettei esitystä ole perusteltua muuttaa lausunnoissa tarkoitetulla tavalla.

Valtiovarainministeriö kiinnittää kuitenkin huomiota myös siihen, että verolainsäädännössä on säädetty poikkeus koskien elinkeinonharjoittajien ja maatalouden harjoittajien tappioiden vähentämistä. Maatalouden harjoittajille ja elinkeinonharjoittajille on säädetty mahdollisuus vaatia verotuksessa, että pääsäännöstä poiketaan ja tappio vähennetään saman vuoden muista pääomatuloista. Verotus on tältä osin vastaava kuin metsätalouden tappioilla. Valtiovarainministeriön käsityksen mukaan myös elinkeinonharjoittajien ja maatalouden verotuksessa tällaisten tappioiden vähennysoikeutta olisi mahdollista rajata, mikäli valtiovarainvaliokunta pitäisi tätä perusteltuna. Vastaavasti kuin metsätaloudessa, säännös kiristäisi eräiden elinkeinonharjoittajien ja maatalouden harjoittajien verotusta tappiovuonna, koska verovelvollisen muista pääomatuloista tai alijäämähyvityksen kautta ansiotuloista vähennettävä tappion määrä pienenee. Maatalouden harjoittajien ja elinkeinonharjoittajien verotuksessa vaikutus olisi kuitenkin pienempi kuin metsätaloudessa johtuen siitä, että useimmissa tapauksissa elinkeinon- ja maatalouden harjoittajat eivät käytä poikkeamismahdollisuutta, vaan tappiot vähennetään pääsäännön mukaan tulevien vuosien maatalouden tai elinkeinotoiminnan tuloista.

Yhteismetsä

Yhteismetsä on metsänomistajista erillinen verovelvollinen ja yhteismetsään kuuluvien metsien tuottamista tuloista verotetaan vain yhteismetsää. Yhteismetsän veroprosentti on 28, kun taas luonnollisen henkilön pääomatulona verotettavaa metsätalouden tuloa verotetaan pääomatulon verokannalla, joka on joko 30 % tai 34 %. Valtiovarainministeriö katsoo, ettei ole verotukseen perustuvia syitä myöntää yrittäjävähennystä yhteismetsille, koska näiden verotus on jo nykyisin kevennettyä.

Osastopäällikkö Terhi Järvikare

Erityisasiantuntija Anu Rajamäki